

CHƯƠNG TRÌNH TIÊN TIẾN VÀ TƯƠNG LAI PHÁT TRIỂN CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP

*PGS.TS. Phan Quang Thế
Bí thư Đảng ủy, Phó Hiệu trưởng
Trường Đại học Kỹ thuật Công nghiệp Thái Nguyên*

Chương trình tiên tiến là một chương trình giáo dục và đào tạo của Chính phủ nước Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn 2008-2015 với mục tiêu: “Triển khai thực hiện một số chương trình tiên tiến đào tạo trình độ đại học nhằm tạo điều kiện để xây dựng và phát triển một số ngành đào tạo, khoa, trường đại học mạnh đạt chuẩn khu vực và đẳng cấp quốc tế, góp phần nâng cao chất lượng và triển khai các chương trình đổi mới cơ bản và toàn diện giáo dục đại học Việt Nam, phấn đấu đến năm 2020 có một số trường đại học của Việt Nam được xếp hạng trong số 200 trường đại học hàng đầu của thế giới”. Sẽ là không đúng nếu hiểu rằng chương trình tiên tiến chỉ là một chương trình liên kết đào tạo thông thường với nước ngoài. Chương trình tiên tiến là chương trình nhập khẩu toàn bộ từ Hoa Kỳ hoặc các nước phát triển vào các trường Đại học hàng đầu của Việt Nam. Chương trình được dạy bằng tiếng Anh trong điều kiện tiêu chuẩn của trường đối tác. Giảng viên tham gia giảng dạy là các giáo sư của trường đối tác, các trường đại học danh tiếng ở nước ngoài và các giảng viên trong nước có trình độ chuyên môn, tiếng Anh đáp ứng yêu cầu của chương trình. Đây là chương trình của Nhà nước, được Nhà nước đầu tư cho 3 khóa liên tiếp (90% kinh phí đào tạo do Nhà nước chi trả, sinh viên bắt buộc phải trúng tuyển kỳ thi tuyển sinh đại học vào trường Đại học Kỹ thuật Công nghiệp mới được xét tham gia), được Bộ Giáo dục và Đào tạo chỉ đạo và điều hành thống nhất trong cả nước. Cho đến nay mới có 23 chương trình tiên tiến được phê duyệt cho 17 trường đại học trên toàn quốc. Chương trình tiên tiến là chương trình đa mục tiêu, trong đó việc kế thừa, đi tắt đón đầu những tư tưởng hiện đại về giáo dục và đào tạo của các nước phát triển là mục tiêu hết sức quan trọng.

Năm 2007, trường Đại học Kỹ thuật Công nghiệp được Nhà nước phê duyệt một chương trình tiên tiến ngành Kỹ thuật Cơ khí. Nhà trường đang tổ chức đào tạo thành công khóa thứ nhất tuyển sinh năm 2008, chuẩn bị tuyển sinh khóa 2 năm 2009. Trên cơ sở thắng lợi bước đầu và kinh nghiệm thực hiện chương trình tiên tiến ngành Kỹ thuật cơ khí, trường ta đã được Bộ cho phép xây dựng chương trình tiên tiến thứ hai: chương trình tiên tiến ngành Kỹ thuật Điện. Hiện tại trường ta đã cơ bản hoàn thành đề án chương trình tiên tiến thứ 2 ngành Kỹ thuật Điện, trình Nhà nước phê duyệt vào cuối năm 2009.

Chương trình tiên tiến là một chương trình thực sự hiệu quả. Nhờ nguồn tài chính của chương trình tiên tiến ngành Kỹ thuật Cơ khí mà đến nay Nhà trường đã cử được hai đoàn cán bộ quản lý sang thăm quan và học tập ở Hoa Kỳ. Tháng 8/2009, 4 giảng viên của Nhà trường sẽ sang Mỹ thực tập trong 2 tháng để chuẩn bị tham gia chương trình. Kể từ năm 2010, mỗi học kỳ, Nhà trường sẽ cử 5 giảng viên sang Mỹ thực tập trong thời gian 2-3 tháng. Như vậy, nếu có 2 chương trình tiên tiến, mỗi năm chúng ta sẽ cử được 20 giảng viên sang Mỹ thực tập và sau 3 khóa phần lớn các giảng viên của khoa Cơ, khoa Điện và Điện tử sẽ được cử sang Mỹ thực tập. Hơn nữa, từ nguồn vốn của chương trình tiên tiến năm 2009, Nhà trường đang đầu thầu mua 2 phòng thí nghiệm “Cơ học Chất lỏng” và “Truyền Nhiệt” trị giá 2 tỷ đồng phục vụ cho chương trình và đào tạo đại học của trường. Khó khăn lớn nhất mà chúng ta và các trường đang triển khai chương trình tiên tiến phải giải quyết đó là việc mời giảng viên từ trường đối tác sang giảng dạy vì các giáo sư của các trường đại học Hoa Kỳ rất bận rộn với công việc giảng dạy và nghiên cứu khoa học. Để khắc phục, chúng ta phải dựa vào nội lực là chính, xây dựng chiến lược bồi dưỡng đội ngũ giảng viên của trường cho chương trình. Hiện tại, trường Đại học Kỹ thuật Công nghiệp đang tập trung tất cả nguồn lực để triển khai thành công chương trình tiên tiến và tiếp thu tinh hoa của chương trình này cho các chương trình

đào tạo khác của Nhà trường góp phần thực hiện thành công **sự nghiệp đổi mới Giáo dục và Đào tạo của Đảng và Nhà nước.**

Chi cách Hà Nội có 70 km nhưng trường chúng ta gặp rất nhiều khó khăn trong việc giao lưu, tiếp cận với thế giới hiện đại. Cho đến thời điểm hiện tại chúng ta mới có 21 thầy cô trên tổng số hơn 400 thầy cô giáo đang học sau Đại học ở nước ngoài, trong khi trường Đại học Hồng Đức (trực thuộc UBND tỉnh Thanh Hóa) chỉ riêng năm 2008 đã gửi được 30 thầy cô giáo ra nước ngoài học sau Đại học. Nguyên nhân chính của vấn đề đó là gì? Phải chăng là trình độ ngoại ngữ chúng ta còn chưa đáp ứng được? Thực vậy, có thể nói một trong những rào cản lớn nhất, khó khăn nhất đối với chúng ta là ngoại ngữ. Ngoại ngữ cần thiết không chỉ cho việc du học ở nước ngoài mà còn cho cả quá trình học tập, cập nhật kiến thức ở trong nước cũng như cho rất nhiều việc khác. Sách vở, các nguồn học liệu để nâng cao trình độ ngoại ngữ không phải chỉ có thể mua được ở Hà Nội mà chúng ta có khá đầy đủ ngay ở Thái Nguyên. Nhưng tại sao trình độ ngoại ngữ của chúng ta vẫn chưa đáp ứng được nhu cầu? Một trong các nguyên nhân cơ bản của vấn đề trên là chúng ta thiếu môi trường tiếng Anh thực sự, môi trường tiếng là nhân tố quyết định đến việc nâng cao trình độ ngoại ngữ. Nhận thức được điều đó, nhà trường đang chủ động tạo ra môi trường này bằng việc đưa ra một số giải pháp sau: Thứ nhất, tuyên dụng các giảng viên tiếng Anh, các giáo sư nước ngoài đến làm việc trong trường, Thứ hai, song song với việc triển khai chương trình tiên tiến, nhà trường nhận các sinh viên đến thực tập từ các nước nói tiếng Anh nhằm từng bước tạo ra môi trường tiếng Anh trong toàn trường. Đồng thời với các biện pháp trên, nhà trường tích cực động viên và tạo điều kiện cho cán bộ giáo viên, đặc biệt là các cán bộ giáo viên trẻ học tập ngoại ngữ và tận dụng mọi thời gian, cơ hội để giao tiếp với các giáo viên và sinh viên nước ngoài.

Chúng ta đều biết rằng: từ những năm đầu thế kỷ 20 Lênin đã nói: “Chủ nghĩa xã hội là chính quyền xô viết cộng với trật tự đường sắt nước Phổ và nền giáo dục của nước Mỹ”. Không phải vô cớ mà Đảng và Nhà nước phải tốn biết bao công sức cùng với chi phí lên tới 435 tỷ đồng để triển khai 30 chương trình tiên tiến thí điểm đầu tiên. Tại thời điểm này, mặc dù chưa thể so sánh được chất lượng của chương trình tiên tiến so với chương trình khác vì nó mới chỉ ở giai đoạn ban đầu nhưng chúng ta có thể thấy rõ rằng từ chương trình này chúng ta đã thu được nhiều lợi ích. Hơn thế nữa, từ chương trình này chúng ta đã và đang tự khẳng định mình. Qua một năm triển khai chương trình tiên tiến ngành Kỹ thuật cơ khí, có thể khẳng định được rằng: các thầy cô giáo ở bộ môn ngoại ngữ của chúng ta, kết hợp với giáo viên ngoại ngữ người nước ngoài, có đủ năng lực để dạy cho sinh viên tới trình độ học chuyên môn bằng tiếng Anh. Thêm vào đó, chúng ta có thể khẳng định rằng: trong tương lai chúng ta sẽ đưa được nhà trường lên ngang tầm thời đại và chương trình tiên tiến là một luồng gió mới mà chúng ta nên đón nhận để có thêm tiềm năng trong công tác đổi mới và nâng cao chất lượng đào tạo, tăng cường năng lực của đội ngũ giáo viên, cán bộ viên chức.

Trên thực tế, những cái mới, cái tiến bộ đều là những cái phù hợp với xu thế và phát triển và đều phục vụ cho lợi ích của cộng đồng. Vì thế cho nên những cái mới, những cái tiến bộ nhất định sẽ thắng lợi. Chương trình tiên tiến, chương trình mới, sẽ góp phần quan trọng trong sự nghiệp nâng cao chất lượng đào tạo cán bộ kỹ thuật cho đất nước. Chúng ta tin tưởng rằng, chương trình tiên tiến chắc chắn thành công nếu chúng ta đồng lòng đồng sức thực hiện nó. Mỗi chúng ta phải có trách nhiệm với sự nghiệp đổi mới của đất nước do Đảng khởi xướng bằng những hành động thiết thực chứ không phải chỉ bằng lời nói.

Nhận thức sâu sắc những vấn đề trên và biến chúng thành các hành động cụ thể, bên cạnh việc triển khai chương trình tiên tiến, trường chúng ta đã xây dựng thành công các chương trình đào tạo 150 tín chỉ, các chương trình học hai bằng cùng một lúc cũng như các chương trình liên thông từ cao đẳng lên Đại học. Những đổi mới trong đào tạo của Nhà trường trong những năm vừa qua đang đưa người học trở thành trung tâm của Quá trình đào tạo, thực hiện đúng chủ trương xã hội hóa giáo dục của Đảng và Nhà nước. Cán bộ viên chức

và giáo viên của Nhà trường bằng những việc làm cụ thể đang từng bước khắc phục mọi khó khăn để xây dựng đội ngũ, nâng cao chất lượng và hiệu quả công việc để đưa nhà trường đi lên. Thực chất, chúng ta đang học tập và triển khai những tư tưởng và xu thế phát triển của giáo dục hiện đại. Có một thời, mỗi chúng ta đã không khỏi băn khoăn khi suy nghĩ về tương lai của Nhà trường. Bây giờ, trường chúng ta đang vươn lên và đã được Bộ Giáo dục và Đào tạo đánh giá cao. Nhiều trường Đại học, kể cả những trường Đại học có uy tín ở Hà Nội như Đại học Ngoại thương, Học viện Kỹ thuật Quân Sự v.v. đã đến học tập kinh nghiệm quản lý đào tạo của trường ta. Nhờ có đổi mới, thu nhập của cán bộ giáo viên trường ta đã được nâng lên. Mặc dù mức nâng này có thể còn chưa đáp ứng được nhu cầu của mỗi cá nhân, nhưng nó đã khẳng định một hướng đi đúng và hiệu quả. Điều đó cho phép chúng ta tin tưởng rằng, trong tương lai không xa, thu nhập của cán bộ giáo viên trong trường sẽ đảm bảo cho chúng ta yên tâm để tập trung toàn tâm trí, nhiệt huyết cho sự nghiệp đào tạo của nhà trường.

Triển khai chương trình tiên tiến và những đổi mới trong công tác đào tạo và công tác sinh viên không thể chờ bao giờ thật đủ điều kiện mới làm vì cơ hội không bao giờ đến với ta lần thứ hai. Chúng ta cũng không thể chủ quan cho đến khi thương hiệu bị mất rồi mới đổi mới vì quy luật vận động của nền kinh tế thị trường và toàn cầu hóa sẽ không cho phép điều gì đã mất cũng có thể làm lại được. Chúng ta không thể là người có tội đối với lịch sử phát triển của Nhà trường. Chúng ta cũng không trông chờ tự nhiên ai đó đem lại cho chúng ta một cuộc sống tốt đẹp và tầm cao tri thức ngoài chính lao động chân chính của chúng ta. Chúng ta không thể tin vào những bong bóng xà phòng mong manh, có thể nổ tung bất cứ lúc nào. Chủ nghĩa xã hội ở Đông Âu bị sụp đổ, chính quyền của nhiều nước bị mất phần nhiều do những viên đạn bọc đường chứ không phải do xe tăng và đại bác. Chúng ta phải tin tưởng rằng chính nghĩa bao giờ cũng sẽ thắng và đúng như Lênin nói: “Không một kẻ thù nào có thể tiêu diệt được chúng ta ngoài chính chúng ta”. Chúng ta đang ở giai đoạn trồng cây và khi đang trồng cây thì sao có thể không vất vả, không khó khăn. Nhưng dù cho chúng ta có đang phải vất vả hơn trước kia nhiều, cái mà ta đang nhận vẫn còn chưa xứng với sức lao động bỏ ra trong giai đoạn quá độ này, thì cái lớn hơn cái mà chúng ta đang được đó là cái được cho Nhà trường, cho xã hội, và cho tương lai các thế hệ mai sau.

Chương trình tiên tiến sẽ gắn liền với sự phát triển của Nhà trường, nó là một trong những cơ sở để tạo ra môi trường thuận lợi cho việc nâng cao chất lượng đào tạo và quan trọng hơn, chương trình tiên tiến sẽ giúp đội ngũ của chúng ta tiếp cận nhanh hơn với khoa học, kỹ thuật hiện đại và nền văn minh tiên tiến. Chúng ta tiến hành chương trình tiên tiến không phải cho riêng một bộ phận nào đó trong nhà trường, cho khoa cơ hay cho khoa điện mà là cho sự lớn mạnh và phát triển của Nhà trường cũng như cho sự nghiệp giáo dục và đào tạo của đất nước. Chương trình tiên tiến, chương trình 150 tín chỉ và các chương trình liên thông ngang và liên thông dọc cũng như bất kỳ công việc nào của nhà trường đều có sự gắn bó, quan hệ mật thiết với nhau và với sự phát triển của nhà trường cũng như với lợi ích của mỗi cán bộ viên chức trường ta. Để thực hiện thắng lợi chương trình tiên tiến cũng như tất cả các chương trình, nhiệm vụ khác, giáo viên, cán bộ viên chức và sinh viên trường ta hãy đoàn kết, tập trung sức mạnh trong một khối thống nhất, nỗ lực cố gắng hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ. Chỉ có như vậy, lợi ích của chúng ta mới có thể ngày càng tăng lên, và nhà trường sẽ ngày càng lớn mạnh và phát triển.